

YTTRANDE

GENTEKNIKNÄMNDEN

Vårt datum

2004-01-29

Vårt Dnr

017/2004

Ert datum

2004-01-21

Ert Dnr

22-737/03

Jordbruksverket
551 82 Jönköping

Angående ansökning om utsläppande på marknaden av genetiskt modifierad majs

Gentekniknämnden hänvisar till nämndens tidigare yttrande (bilaga 1) samt till nu inhämtade synpunkter från nämndens ledamöter P. Bergman och G. Svensson (bilaga 2).

För Gentekniknämnden

Gunnar Björne
Ordförande

Gustaf Brunius
Kanslichef

Gentekniknämnden
Retzius väg 13A
171 77 Stockholm

Tel. 08-508 84631
Fax 08-508 84633
Mail: genteknik@genteknik.se

GENTEKNIKNÄMNDEN**Vårt datum**

2003-02-12

Vårt Dnr

008/2003

Ert datum

2003-01-30

Ert Dnr

22-737/03

22-738/03

Jordbruksverket

551 82 Jönköping

Angående ansökningar om utsläppande på marknaden av genetiskt modifierad majs och raps

Jordbruksverket har hemställt om synpunkter på ansökningar om utsläppande på marknaden av herbicidtolerant majs respektive herbicidtolerant raps.

Synpunkter på ansökan C/ES/00/01 dnr 22-737/03, gällande glufosatresistent majs, NK 603 från Monsanto

Ansökan avser marknadsföring av importerad majs av linjen NK 603, eller avkommor från den linjen, för användning till djurfoder, ej humanföda. Odling skall ej ske inom EU. Odlingen, som skall ske i USA eller i tredje land baseras på användning av herbiciden glufosat, vilket enligt sökanden medför stora fördelar i gräsbekämpningen. Sökanden ger en mycket positiv bild av glufosat som en mycket miljövänlig herbicid med fördelaktig persistens och bindning till jordpartiklar så att den inte når yt- eller grundvatten. Gentekniknämnden vill dock framhålla att det numera publiceras allt fler artiklar om fynd av glufosat i ytvatten och nedbrytningsprodukter i grundvatten.

Sökanden anger att man i utfodringsförsök med slaktkyckling inte kunna påvisa att NK 603 avviker i nutritionellt värde från konventionella majssorter. Man säger sig heller inte ha kunnat påvisa några toxiska effekter av utfodring med NK 603, vare sig hos slaktkyckling eller råttor.

Den spanska myndigheten bedömer att det inte föreligger någon risk för människors eller djurs hälsa eller för miljön med den avsedda användningen av NK 603 GM-majs till djurfoder.

Gentekniknämnden har ej erinringar mot denna slutsats.

Nämnden konstaterar att EG i konsumenternas intresse uppställt krav på märkning av genetiskt modifierade foder (jfr dir 2001/18/EG).

Synpunkter på ansökan C/NL/98/11 dnr 22-738/03, gällande glufosatresistent raps, GT73 från Monsanto

Ansökan avser marknadsföring av importerad raps av linjen GT73 för användning till djurfoder och humanföda. Odling skall ej ske inom EU. Odlingen, som skall ske i USA eller i tredje land, baseras på användning av herbiciden glufosat. Denna odling medför en ökad användning av herbiciden glufosat. Gentekniknämnden vill framhålla att numera publiceras allt fler artiklar om fynd av glufosat i ytvatten och nedbrytningsprodukter i grundvatten.

Sökanden anger att man vid utfodring av GT73-raps till möss inte kunnat påvisa några toxiska effekter. Kemiska analyser uppvisar inga onormala värden jämfört med föräldrarsorten, vad gäller protein-, fett- och glukosinolathalter.

Vid riskbedömningen konstateras att korsningar visserligen kan ske med Brassica rapa i första hand och en rad andra besläktade vildarter i andra hand. Detta problem är inte aktuellt inom EU med denna GM-raps, så länge den inte odlas här. Den nederländska myndigheten bedömer att det inte föreligger någon risk för människors eller djurs hälsa eller för miljön med den avsedda användningen av GT73-raps.

Gentekniknämnden har ej erinringar mot denna slutsats.

Nämnden konstaterar att EG i konsumenternas intresse uppställt krav på märkning av genetiskt modifierade foder (jfr dir 2001/18/EG).

Beslut i detta ärende har efter föredragning av kanslichef Gustaf Brunius fattats av ledamöterna G Björne, F von Arnold, P Bergman, P Bill, J Jansson, A Lundén, S G Persson (skiljaktlig), G Svensson, N Uddenberg, M Wahlgren, B Wahren samt tjänstgörande ersättarna I Hallqvist Lindvall (skiljaktlig), C Nilsson, B Petersson. Reservationer avgivna i enlighet med bilaga 1.

För Gentekniknämnden

Gunnar Björne
Ordförande

Gustaf Brunius
Kanslichef

Gentekniknämnden
Retzius väg 13A
171 77 Stockholm

Tel. 08-508 84631
Fax 08-508 84633
Mail: genteknik@genteknik.se

Bilaga 2

Synpunkter från P. Bergman på ansökan C/ES/00/01 SJV dnr 22-737/03, gällande glufosatresistent majs, NK 603 från Monsanto

Ansökan C/ES/00/01 SJV dnr 22-737/03 har nu behandlats av EFSA och kommissionen har skrivit ett förslag till beslut där import förslås tillåtas.

Detta är ett förslag till beslut som jag inte har invändningar mot. Inget har framkommit som ger anledning att ta en annan ståndpunkt i detta ärende än den som jag medverkade till att Gentekniknämnden tog sist ärendet behandlades 2003-02-12, Gentekniknämndens Dnr 008/2003.

Per Bergman
Ledamot

Synpunkter från G. Svensson på ansökan C/ES/00/01 SJV dnr 22-737/03, gällande glufosatresistent majs, NK 603 från Monsanto

EFSA:s GMO-panel har gjort en förnyad bedömning och gått igenom de invändningar, som rest mot marknadsföringen av NK 603 från en del medlemsländer. På denna bedömning baserar Kommissionen sitt förslag till beslut när det gäller den genetiskt modifierade, glyfosattoleranta majslinjens användning som livsmedel och foder men ej för odling inom EU.

Bland övriga risker har GMO-panelen även bedömt möjligheten att kärnor av NK 603 efter glyfosatbehandling av plantorna, skulle kunna innehålla rester av herbiciden eller dess nedbrytningsprodukter.

Panelen har efter genomgång av föreliggande testresultat funnit att ur denna liksom övriga synpunkter är NK 603 lika säker som traditionell majs och att den knappast kommer att ha någon menlig inverkan på människors eller djurs hälsa, eller någon negativ påverkan på miljön om majslinjen släpps ut på marknaden.

Gentekniknämnden har tidigare bedömt att inga hinder föreligger mot att NK 603 förs ut på marknaden, och finner inget i det nu presenterade materialet, som föranleder ett ändrat ställningstagande.

Landskrona 2004-01-26

Gunnar Svensson

Reservation

Jag reserverar mig mot gentekniknämndens yttrande angående ansökningar om utsläppande på marknaden av genetiskt modifierad majs och raps. Gentekniknämndens Dnr 008/2003.

Miljöpartiet de Gröna vill att försiktighetsprincipen strikt skall tillämpas när det gäller genetiskt modifierade organismer. Därför kan jag inte biträda den positiva skrivning som en majoritet av gentekniknämndens medlemmar beslutat om.

Mina skäl för en försiktig hållning är att vi för närvarande inte kan bedöma de långsiktiga effekterna av användning av genetiskt modifierade grödor vare sig på det ekologiska systemet eller avseende hälsopåverkan på djur och människor. Gentekniskt modifierade grödor tillkommer genom en manipulation av arvsmassan där den naturliga barriären mellan arterna satts ur spel. Gentekniken används för att sammanföra gener från vitt skilda arter som aldrig skulle kunnat korsas på naturlig väg.

I de två ansökningarna avseende majs och raps hade växtsorterna med genteknik gjorts herbicidresistenta. Detta gör bekämpningen lättare för lantbrukaren som inte behöver ta hänsyn till hur grödan påverkas av besprutningen. Lantbrukaren blir dock bunden att använda det utsäde som anpassats till företagets bekämpningsmedel. Att underlätta kemisk skadebekämpning förstärker jordbrukets systemfel med hög intensitet, djurhållning skild från växtodlingen och ensidiga grödor på stora arealer med genomgående kemikalieanvändning. Dessa fakta måste man ta hänsyn till var helst odlingen sker.

Sökanden ger i det aktuella fallet en mycket positiv bild av herbiciden glyfosfat. Man åberopar bindning till jordpartiklar som hinder för att glyfosfat skall nå yt- eller grundvatten. Detta påstående tolkar jag som ett marknadsföringspåstående utan vetenskaplig grund. Denna tolkning stöds av publicerade fynd av glyfosfat i ytvatten och nedbrytningsprodukter i grundvatten, något som också påtalas i gentekniknämndens yttrande. Jag beklagar att nämnden trots denna kunskap valt att behandla ansökan positivt.

Avgörande för livsmedelssäkerheten är den enskilde bondens rätt att välja utsäde och bevarande av variationsrikedom och lokalt anpassade sorter. Bevarande av genetisk mångfald och artrikedom är en säkerhetsfråga. En livsmedelsproduktion som baseras på ett fåtal genetiska varianter blir mycket sårbar. Om någon faktor/sjukdom får fäste kanske det inte finns några naturliga varianter att ersätta med – och det kan inträffa i ett läge där brådska föreligger och inväntande av nya gentekniska landvinningar inte hinns med. Artrikedomen riskerar att utarmas och slås ut av de stora företagens enhetliga sorter skräddarsydda för att passa företagets bekämpningsmedel. Förutsättningar finns för genutbyte mellan genetiskt förändrade grödor och andra grödor. Vilka egenskaper som då uppstår vet vi inte.

Mänsklighetens historia är kantad av tekniska landvinningar som först verkat lovande men som senare visat på icke förutsebara nackdelar och biverkningar. Vid en storskalig tillämpning av ny teknik kan oförutsedda biverkningar leda till ohanterbara konsekvenser. Det är min förhoppning att det moratorium som idag råder mot odling av GMO inom EU består och utvidgas till övriga länder. Att, som gentekniknämnden nu gjort, dvs för sin del godkänna ansökan om import av genmodifierade grödor till EU, kan bara uppfattas som kraftfull kritik mot att moratorium råder inom EU. Att tillåta import av någonting som inte får tillverkas/odlas i det egna området är dessutom betänkligt ur etisk synvinkel.

Stockholm 2003-02-18

Inger Hallqvist Lindvall (mp)

Reservation mot beslut om yttrande till Jordbruksverket om utsläppande på marknaden av genetiskt modifierad majs och raps.

Jag reserverar mig mot Gentekniknämndens beslut 2003-02-12 att i ett yttrande till Jordbruksverket inte ha några invändningar mot att tillstånd ges till Monsanto att marknadsföra genetiskt modifierad majs och raps i Sverige.

Utvecklingen när det gäller framtagande och användande av GMO i olika led av livsmedelsproduktionen är accelererande. De nya regler för spårbarhet och märkning av GMO som överenskommit inom EU ger möjligheterna för konsumenterna att välja om man vill köpa livsmedel med innehåll som är genmodifierat eller inte. Denna möjlighet finns ännu inte när det gäller kött från djur som är uppfödda med foder som innehåller GMO. Det är i konsumenternas intresse att informationsinsatser genomförs och en bred diskussion initieras om forskningens bedömningar av eventuella konsekvenser för människan av användningen av GMO i foder.

Eftersom de rubricerade tillstånden är de första i sitt slag i Sverige är det av särskild vikt att beredning i form av diskussion mellan forskare, konsumentorganisationer och naturvårdsintressen kan äga rum innan ett eventuellt godkännande ges. Min uppfattning är att denna diskussion ännu inte förekommit i tillräcklig omfattning.

Sven Gunnar Persson
Riksdagsledamot (kd), ledamot av Gentekniknämnden